Nationalspråksnämnden 2.12.2026

Uppföljning av Västra Nylands välfärdsområdes specialuppdrag

Beredning och upplysningar (fornamn.efternamn@luvn.fi):
Öberg Benita

Beslutsförslag

Servicelinjedirektör, tjänster på svenska Öberg Benita

Nationalspråksnämnden beslutar att anteckna lägesrapport för Västra Nylands välfärdsområdes specialuppdrag att stödja utvecklandet av den svenskspråkiga social- och hälsovårdstjänsterna i hela landet för kännedom.

Behandling

Beslut

Redogörelse

Enligt 33 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård (612/2021) har Västra Nylands välfärdsområde ett nationellt uppdrag att stödja utvecklandet av de svenskspråkiga social- och hälsovårdstjänsterna i hela landet.

För att genomföra uppdraget grundades i juni 2022 ett nationellt nätverk för de tvåspråkiga välfärdsområdena, Helsingfors stad och HUS-sammanslutningen samt andra centrala aktörer inom utvecklingen av den svenskspråkiga servicen, såsom Institutet för hälsa och välfärd (THL), Det finlandssvenska kompetenscentret inom det sociala området (FSKC) och Folktinget. Nätverket koordineras av Västra Nylands välfärdsområde och sammanträder regelbundet en gång i månaden. Deltagarna består av personer med ansvar för utvecklingen av den svenskspråkiga servicen, utvecklingsarbete i allmänhet eller nationalspråksnämndernas verksamhet.

Specialuppdragets övergripande målsättning är att stärka förutsättningarna för de tvåspråkiga välfärdsområdena att säkerställa tillgången till service på det andra inhemska språket. Inom ramen för nätverket har man kartlagt och

spridit god praxis, utvecklat gemensamma verksamhetsmodeller, främjat informationsutbyte samt bedrivit nationellt påverkansarbete.

Under verksamhetsåret 2026 har arbetet särskilt fokuserat på följande teman:

- kartläggning och utveckling av personalens språkkunskaper,
- uppföljning och utvärdering av den svenskspråkiga servicen,
- kunddelaktighet och kundupplevelse,
- samarbete mellan nationalspråksnämnderna,
- artificiell intelligens inom social- och hälsovården, särskilt ur ett översättningsperspektiv.

Därutöver har nätverket behandlat genomförandet och uppföljningen av nationalspråksnämndernas årsberättelser samt följt utvecklingsarbetet vid de nätverksbaserade kompetenscentren vid Borgå sjukhus och Raseborgs sjukhus.

I januari 2026 ordnades ett gemensamt seminarium i Helsingfors för nätverkets medlemmar. Seminariet fick mycket positiv respons och resulterade i att två arbetsgrupper tillsattes för att fördjupa arbetet kring uppföljningsindikatorer för den svenskspråkiga servicen samt personalens kompetensutveckling på svenska. Erfarenheterna från seminariet var goda och målsättningen är att fortsätta ordna motsvarande fysiska träffar med regelbundna intervaller. Under början av 2027 planeras dessutom ett seminarium för språkambassadörer inom tvåspråkiga välfärdsområden, Helsingfors stad och HUS- sammanslutningen.

Under år 2026 har nätverket också aktivt deltagit i nationella påverkansprocesser. Nätverket har lämnat utlåtanden om ”Förordning av Social- och hälsovårdsministeriet om välfärdsområdets uppföljnings- och utvärderingsskyldighet och om minimiinformation och en modell för hantering av minimiinformationen”, samt om ”Utkastet till regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av hälso- och sjukvårdslagen och lagen om yrkesutbildade personer inom socialvården (tvåstegs psykoterapiutbildning)”.

Utöver detta har nätverket lämnat en skrivelse till THL och Social- och hälsovårdsministeriet med konkreta förslag till nationella indikatorer för uppföljning av service på det andra inhemska språket. Nätverket har även fört dialog med Oppiportti om vikten av och behovet av fortbildning även på svenska

Nätverkets verksamhet planeras halvårsvis utifrån de deltagande välfärdsområdenas aktuella behov och önskemål. Samtidigt är genomförandet av specialuppdraget även

fortsättningsvis beroende av de resurser som Västra Nylands välfärdsområde kan avsätta för uppdraget.

Vid sammanträdet ges en närmare redogörelse för specialuppdragets verksamhet och resultat under år 2026.

Bilaga

Tilläggsmaterial

För kännedom

Verkställighet

Beslutshistoria

Nationalspråksnämnden 03.12.2025 § 49

§ 49

Beredning och upplysningar (fornamn.efternamn@luvn.fi):

Beslutsförslag Servicelinjedirektör, tjänster på svenska Öberg Benita

Nationalspråksnämnden beslutar att anteckna lägesrapport för Västra Nylands välfärdsområdes specialuppdrag att stödja utvecklandet av den svenskspråkiga social- och hälsovårdstjänsterna i hela landet för kännedom.

Behandling

Beslut

Nationalspråksnämnden godkände beslutsförslaget enhälligt.

Redogörelse

Enligt lag om ordnande av social- och hälsovård 612/ 2021 § 33 ska Västra Nylands välfärdsområde stödja utvecklandet av de svenskspråkiga social- och hälsovårdstjänsterna i hela landet.

För att kunna förverkliga uppdraget grundades i juni 2022 ett nätverk för de tvåspråkiga välfärdsområdena, Helsingfors stad och HUS sammanslutningen samt andra aktörer med anknytning till utveckling av den svenska servicen (THL, FSKC). Nätverket koordineras av Västra Nylands välfärdsområde. I nätverket sitter personer som jobbar antingen med utvecklandet av svensk service, utvecklingsarbete överlag eller med ansvar för nationalspråksnämnden. Nätverket träffas regelbundet en gång i månaden.

Specialuppdragets övergripande målsättning är att förbättra förutsättningarna samt stöda de tvåspråkiga välfärdsområdena i att kunna garantera service på svenska. Inom nätverket har vi kartlagt och delat med oss av goda modeller, utvecklat nya modeller samt spridit information. Dessutom har vi påverkat på nationell nivå.

Under verksamhetsår 2025 ligger fokus på att a) garantera tillgång till vård på svenska, b) sprida relevant forskning och utveckling samt att c) dela med och följa upp utvecklingsarbetet vid de nätverksbaserade kompetenscentren vid Borgå och Raseborgs sjukhus.

Inom nätverket för de tvåspråkiga välfärdsområdena gör vi upp agendan för ett halvår i taget och jobbar enligt välfärdsområdenas behov och önskemål. Västra Nylands välfärdsområde är fortfarande begränsat till sina egna resurser för att sköta uppdraget.

Specialuppdragets övergripande målsättning är att förbättra förutsättningarna samt stöda de tvåspråkiga välfärdsområdena i att kunna garantera service på svenska. För att stöda utvecklingen har man inom specialuppdraget och dess nätverk arbetet kring följande:

Styrdokument och administration

- genomgång av tillgång till material och översättningsverksamhet, språkprogram, språkincitament
- delat god praxis och verksamhetsmodeller inom nätverket som varje organisation har utnyttjat enligt eget behov och möjligheter
- påverkat på nationell nivå när det gäller tillgång till material på båda nationalspråken

Uppföljning av minoritetsspråkets tjänster

- påverkat på nationell nivå innehållet i mätare så att språkfrågan har beaktats i vissa nationella mätare och enkäter
- delat information om organisationernas uppföljningsmätare ur ett språkligt perspektiv
- arbetat fram gemensamma mallar för nationalspråksnämndernas årsberättelse

Tillgång till tjänster på minoritetsspråk

- tillgång till svenskspråkig personal, rekrytering, språkinlärning, uppföljning av språkkunskaper, språkligt klimat
- delat god praxis och verksamhetsmodeller inom nätverket som varje organisation har utnyttjat enligt eget behov och möjligheter
- utvecklat språkambassadörsverksamhet
- främjat medvetenheten om svenska språket bland finskspråkiga social- och hälsovårdsstuderande

Forskning och utveckling

- grundat och upprätthållit ”Nordiskt inspirationsnätverk” (innovationsnätverk mellan Finland (inkl. Åland) och Sverige)
- delat information om forsknings- och utvecklingsprojekt relaterade till tvåspråkighet

Vid sammanträdet presenteras en mera utförlig uppföljning gällande lägesrapporten för Västra Nylands välfärdsområdes specialuppdrag.

Bilaga

Tilläggsmaterial

För kännedom
Verkställighet

Beslutshistoria